

Solidarity Fund PL
in Moldova

2019 RAPORT DE ACTIVITATE

1 ianuarie - 31 decembrie 2019

www.solidarityfund.md
info@solidarityfund.md

DEZVOLTAREA COMUNITARĂ
E DESPRE OAMENI

CUPRINS

02

Despre organizație
Rezumat • Misiune

03

Buget
Donatori • Bugetul total • Structura cheltuielilor

05

Obiective stabilite
Obiective strategice • Obiective operaționale

06

Dezvoltare Rurală
Contribuirea la dezvoltarea economiei rurale locale

10

Dezvoltare Urbană
Contribuirea la procesul de Revitalizare Urbană

12

Dezvoltarea comunităților locale pe ambele maluri ale Nistrului
Măsuri de consolidare a încrederii

13

Dezvoltarea instituțională și operațiunile permanente
Alte activități desfășurate de organizație

14

Anexe
Lista proiectelor finanțate

ABREVIERI

AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți în Agricultură
ADR – Agenția de Dezvoltare Regională
A2S – Access pentru Succes
MCÎ – Măsuri de Consolidare a Încrederii
DG AGRI – Direcția Generală pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală
DG NEAR – Direcția Generală pentru Vecinătate și Negocieri pentru Extindere a Comisiei Europene
ELARD – Asociația Europeană pentru Dezvoltare Rurală LEADER
ENPARD – Programul European de Vecinătate pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală
REDR – Rețeaua Europeană de Dezvoltare Rurală
FMG – Facilitatea de Mediu Global
GIZ – Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (German: Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit)
GAL – Grup de Acțiune Locală
RNL – Rețeaua Națională LEADER din Republica Moldova
RNDR – Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală
MFPR PL – Ministerul Fondurilor și Politicii Regionale al Republicii Polone
MADRM RM – Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova
PMR – Programul Municipal de Revitalizare
RM – Republica Moldova

DESPRE ORGANIZAȚIE

Solidarity Fund PL, creat în 1997, este o **fundație a trezoreriei statului polonez**, activitatea căreia este cooperarea în procesul de dezvoltare, accentul fiind pus pe țările din Parteneriatul Estic. Fundația colaborează cu organizațiile sociale, autoguvernări, autoritățile centrale și organizațiile internaționale. În Polonia, cel mai important partener al organizației este Ministerul Afacerilor Externe. Fundația facilitează **schimbările democratice**, protecția drepturilor omului și — în termeni generali, — **dezvoltarea socială, civică și economică**. Ea susține activ libertatea în media, reformele de autoguvernare, promovează valorile europene. Împreună cu Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE/ODIHR), fundația organizează misiuni de observare. În **Ucraina**, fondul susține autoguvernările în procesul de îmbunătățire a serviciilor sociale; în **Moldova** contribuie la dezvoltarea comunitară și antreprenorială, iar în **Georgia** asigură un dialog mai structurat dintre guvernul central, autoguvernări și cetățeni.

[Mai multe informații despre Solidarity Fund PL găsiți aici.](#)

Activitatea Solidarity Fund PL în Moldova se axează pe sprijinul oferit dezvoltării locale și democrației locale în baza *Memorandumului de Înțelegere* semnat între Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polone și Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al Republicii Moldova în anul 2012.

În 2019, Fundația a **continuat implementarea-pilot a soluțiilor-model UE pentru dezvoltare locală** — Dezvoltarea comunitară locală bazată pe abordarea LEADER și Revitalizarea Urbană ca instrument al politicii de dezvoltare urbană. Fundația a contribuit, de asemenea, la **consolidarea încrederii între comunitățile de pe ambele maluri ale Nistrului**, în baza experienței de dezvoltare locală.

Pe termen lung, aceasta contribuie inclusiv la **creșterea economică favorabilă și la o mai bună calitate a vieții pentru cetățeni**, precum și consolidează **capitalul încrederii sociale** și împuternicește **instituțiile locale să inițieze și să gestioneze procesele de dezvoltare**. Acesta este modul în care Solidarity Fund PL în Moldova încearcă să contribuie la **capitalul de dezvoltare al Moldovei**, în parteneriat cu **instituțiile relevante** (centrale și locale) pentru a **lucra eficient într-un modernizarea statului și stimularea proceselor de dezvoltare**, în special dezvoltarea economică locală.

Direcții de activitate în anul 2019:

- dezvoltare rurală;
- dezvoltare urbană;
- dezvoltarea parteneriatelor dintre ambele maluri ale râului Nistrului;
- dezvoltarea instituțională și activitățile curente ale Reprezentanței.

MISIUNE

Solidaritatea, subsidiaritatea și sinergia sunt principiile ce ghidează activitatea Solidarity Fund PL în Moldova. Fondul sprijină dezvoltarea locală și are scopul să promoveze implementarea bunelor practici naționale și internaționale în țară și asigură un mediu de cooperare favorabil dintre actorii implicați în proces.

BUGET

Solidarity Fund PL în Moldova își desfășoară activitatea cu sprijinul diferitor donatori. În 2019, activitățile noastre au fost finanțate de Polish Aid, USAID și EuropeAid. Cifrele prezentate în raport sunt aproximative, așa cum finanțarea a fost primită în valută diferită. În cadrul raportului, drept referință, a fost utilizat cursul de schimb MDL în EUR din data de 31/12/2019.

Polish Aid atât în RM și PL: 3,921,483.72 PLN

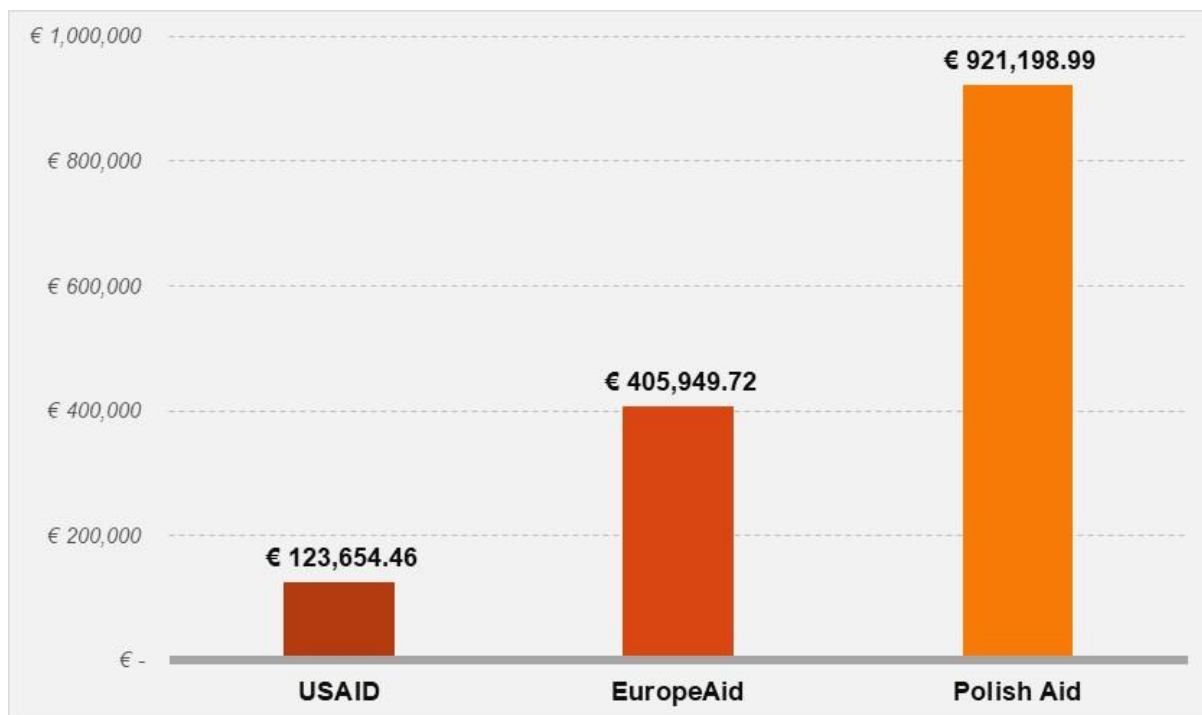
USAID: 138,363.00 USD (privind proiectul de activitate USAID LEADER)

EuropeAid în RM și PL: 398,154.48, EUR, inclusiv 161,340.16 EUR gestionați de Solidarity Fund PL în Moldova și EUR 236,814.32 gestionați de partenerii programului A2S ¹

Tabelul 1: Bugetul total

Donator	Valuta atribuită	EUR ²
Polish Aid	PLN 3,921,483.72	921,198.99
USAID	USD 138,393.00	123,654.46
EuropeAid	EUR 398,154.48	405,949.72
Total		1,450,803.17

Figura 1: Bugetul total

¹ Proiectul Acces pentru succes: parteneriate pentru dezvoltare comunitară durabilă este implementat de Solidarity Fund PL în Moldova în parteneriat cu EcoContact, Ecospectr și Moștenitorii.

² Cursul de schimb afișat de Banca Națională a Moldovei la data 31.12.2019 (1 EUR = 19,26 MDL)

În anul 2019, Solidarity Fund PL în Moldova:

- a oferit 53 granturi în valoare de 803,212.40 EUR pentru dezvoltarea locală;
- a alocat 160,140.10 EUR pentru asistență tehnică și activități de consolidare a capacităților;
- a alocat 250,668.95 EUR pentru costurile administrative;
- a oferit 236,814.32 EUR pentru partenerii proiectului A2S, inclusiv 203.863.00 EUR

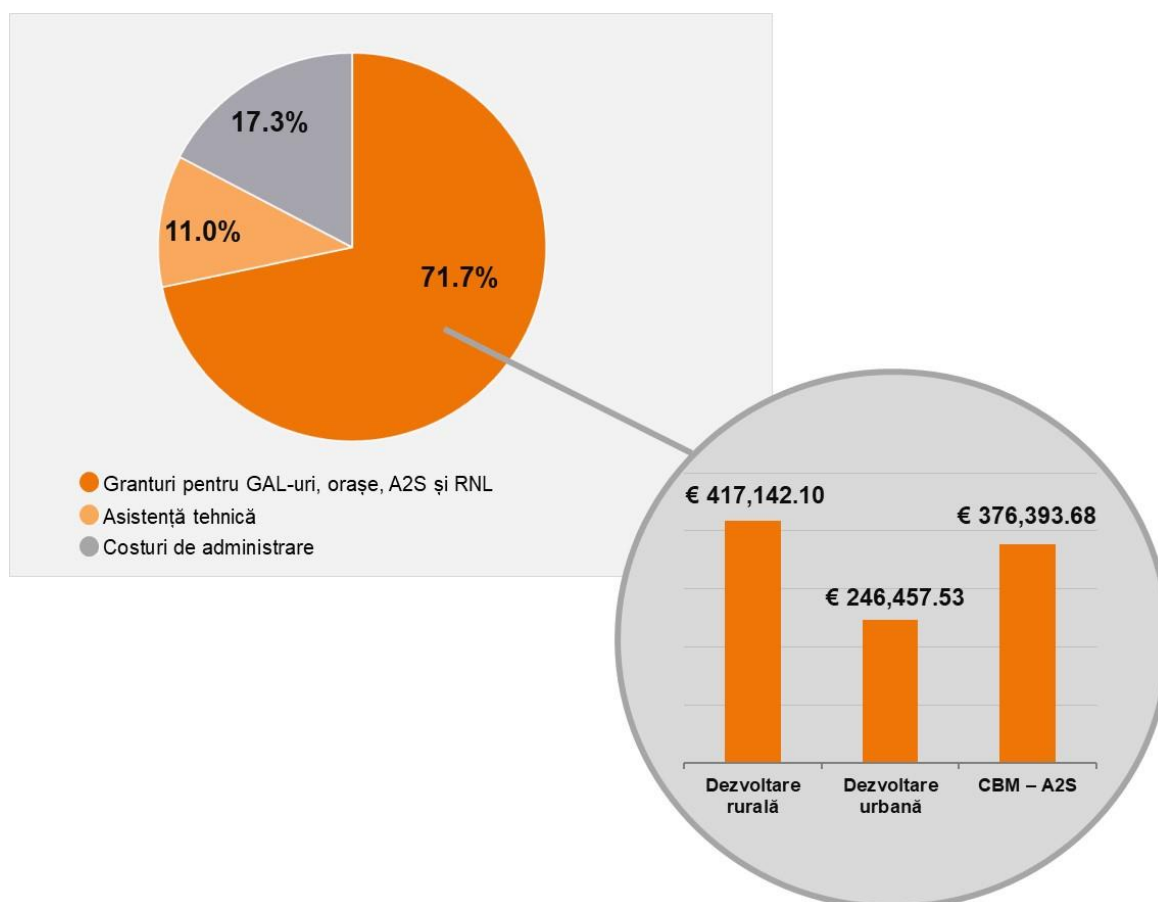
Tabel 2: Structura cheltuielilor organizaționale

Solidarity Fund PL în MD - 2019	EUR	%
Granturi pentru GAL-uri, orașe, A2S (inclusiv partenerii și beneficiarii A2S), RNL	1,039,993.31	71.7
Asistență tehnică	160,140.10	11
Costuri administrative (incl. salariile)	250,668.95	17.3

Tabelul 3: Structura cheltuielilor în funcție de direcția de activitate

	EUR	%
Dezvoltare rurală – LEADER, LEADER+, USAID LEADER, RNL	417,142.10	40.1
Dezvoltare urbană – FGM + DU AT	246,457.53	23.7
MCÎ – A2S	376,393.68	36.2

Figura 2: Distribuția bugetului în funcție de cheltuielile organizaționale și de activitate

Activitatea Solidarity Fund PL în Moldova are loc în baza unei formule clare de buget — 70/10/20, — unde cea mai mare parte a bugetului este direcționată spre activități și schimbări concrete în cadrul proiectelor implementate. Celelalte sume sunt alocate componentelor soft, dar și contribuie la susținerea echipelor de lucru.

OBIECTIVE STABILITE

Obiective strategice³:

OS1: Sprijin pentru instituțiile de stat în inițierea, dezvoltarea și implementarea politicilor de dezvoltare locală, pe baza modelelor Europene de dezvoltare;

OS2: Sprijin pentru părțile interesate locale în construirea unui sistem eficient de inițiere și gestionare a proceselor de dezvoltare la nivel local;

OS3: Consolidarea brandului Polish Aid drept un nou model de cooperare pentru dezvoltare.

Obiective operaționale:

OO1: Consolidarea capacităților a aproximativ 25 de GAL-uri în inițierea și gestionarea proceselor de dezvoltare locală prin finanțarea proiectelor locale prin GAL-uri (aproximativ 200 de proiecte);

Obiectivul a fost atins, numărul de proiecte care putea fi finanțat de GAL-uri a fost limitat, prin urmare, în cele din urmă GAL-urile au sprijinit 177 de proiecte locale.

OO2: Acțiuni-pilot pentru dezvoltare economică (turism rural, instrumente de împrumut);

S-au făcut primii pași ai realizării obiectivului, dar punerea sa în aplicare a fost transferată în 2020 (atunci Reprezentanța va avea Fondul de Dezvoltare Economică în cadrul proiectului EuropeAid).

OO3: Consolidarea funcționării Rețelei Naționale LEADER (dezvoltare instituțională): birou independent, echipă independentă și fonduri externe pentru activități;

Scopul a fost atins.

OO4: Consolidarea capacităților aprox. șase-șapte orașe din Republica Moldova în gestionarea proceselor de dezvoltare locală prin finanțarea acțiunilor pilot în cadrul Programelor Municipale de Revitalizare;

Obiectiv atins. În 2019, Reprezentanța a sprijinit opt proiecte de revitalizare.

OO5: Crearea unei rețele informale de orașe din Moldova pentru schimb de experiențe și bune practici în domeniul gestionării proceselor de dezvoltare locală;

Obiectiv atins.

OO6: Implementarea corespunzătoare a proiectului A2S, inclusiv implementarea proiectelor de dezvoltare locală în cadrul programului CBM;

Obiectivul a fost atins, evenimentul de încheiere a proiectului A2S fiind programat pentru februarie 2020.

OO7: Implementarea-pilot a abordării LEADER pe malul stâng al râului Nistrului, drept instrument de consolidare a măsurilor de încredere reciprocă și de gestionare a resurselor comune între localitățile de pe ambele maluri ale râului Nistru.

Obiectivul nu a fost atins (fără fonduri suplimentare), punerea sa în aplicare a fost amânată pentru 2020.

³ În baza planului de acțiuni pe trei ani și a planului de acțiuni pentru anul 2019

1. DEZVOLTARE RURALĂ

Activitățile Solidarity Fund PL în Moldova în anul 2019 au contribuit la următoarele rezultate:

- Programul LEADER a fost inclus în Planul de Acțiuni al Guvernului pentru perioada 2019-2020;
- Parlamentul Republicii Moldova a adoptat în prima lectură amendamente la legile care vor permite finanțarea GAL-urilor din Fondul Național pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală;
- Rețeaua Națională LEADER a început să funcționeze independent;
- Experiența LEADER Moldova a fost promovată la nivel de UE, drept un exemplu de succes al utilizării acestui instrument de dezvoltare în țările vecine;
- 25 de GAL-uri au beneficiat de sprijin financiar și tehnic și au implementat un total de 177 de proiecte de dezvoltare locală, în conformitate cu metodologia LEADER.

1.1. Cooperarea cu MADRM întru elaborarea orientărilor naționale pentru implementarea Programului LEADER

În 2019, Solidarity Fund PL în Moldova în parteneriat cu Rețeaua Națională LEADER, a colaborat cu MADRM (Departamentul Dezvoltare Rurală) în **elaborarea modificărilor**, care ar permite finanțarea GAL-urilor din bugetul de stat și includerea **Programului LEADER în calitate de instrument de dezvoltare rurală**. Aceste activități au fost desfășurate atât în cadrul activității **Comitetului de Monitorizare pentru Implementarea abordării LEADER în Moldova**, desemnat de MADRM la sfârșitul anului 2016, cât și în cadrul reuniunilor de lucru cu Ministerul. Solidarity Fund PL în Moldova a sprijinit MADRM în pregătirea **evaluării Ex-ante** privind impactul dezvoltării implementării abordării LEADER și posibile scenarii de reglementare a statutului GAL-urilor, cu o concluzie de elaborare a unei legi separate care să reglementeze acesta.

Ca urmare a acțiunilor comune, în decembrie 2019, **Parlamentul Republicii Moldova a adoptat în prima lectură o serie de modificări în lege**, și MADRM a desemnat un **grup de lucru privind elaborarea unei legi speciale care să reglementeze statutul GAL-urilor**. Implementarea Programului LEADER a fost inclusă în planul de acțiuni al ambelor guverne instituite în 2019 în Republica Moldova. Conform calendarului, lucrările legislative ar trebui finalizate în prima jumătate a anului 2020, astfel încât GAL-urile să poată primi finanțare din Fondul pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală în 2021 (5% din Fond, aproximativ 2,5 milioane EUR per an), tot în același an GAL-urile ar putea fi înregistrate ca persoane juridice.

În luna martie, Solidarity Fund PL în Moldova a **semnat un Memorandum de Înțelegere cu AIPA**, convenind asupra unui cadru de cooperare, precum și implicarea reprezentanților Agenției în activități legate de finanțarea LEADER, schimbul de experiență și documente privind finanțarea și funcționarea GAL-urilor.

Reprezentanții Agenției au participat în cadrul lucrărilor comisiei de evaluare a cererilor de finanțare a GAL-ului și au participat la vizite în teritoriu.

Cooperarea cu MADRM, AIPA și Parlamentul Republicii Moldova va continua în 2020.

1.2. Consolidarea Rețelei Naționale LEADER și promovarea experienței LEADER Moldova

Solidarity Fund PL în Moldova a sprijinit dezvoltarea instituțională a Rețelei Naționale LEADER – asociație care reunește GAL-urile din Moldova și reprezentanți ai organizațiilor care sprijină implementarea abordării LEADER în

Moldova. Rețeaua a fost înregistrată în februarie 2019, iar Fondul și-a delegat angajații către echipa Rețelei și a împrumutat un spațiu de birouri pentru activitatea organizației până la obținerea finanțării externe.

Sprijinul acordat Rețelei în 2019 a constat în:

- furnizarea de resurse de bază temporare pentru începerea activităților Rețelei (birou și membrii personalului);
- acordarea unui grant pentru dezvoltarea organizației și începerea activităților independente, inclusiv desfășurarea Forumului Național LEADER.
- activități comune pentru a consolida vizibilitatea abordării LEADER în Moldova.

1.2.1 Sprijin acordat Rețelei Naționale LEADER

RNL a primit sprijin organizatoric în implementarea următoarelor activități:

- **reuniuni regionale cu GAL-uri** (trei reuniuni: Bălți, Cahul și Comrat în februarie 2019) pentru a elabora **Planul de Acțiune al Rețelei pentru 2019** și pentru evaluarea nevoilor GAL-urilor, ceea ce a condus la un scurt **Raport de Evaluare** elaborat de Rețea;
- promovarea abordării LEADER și a rezultatelor proiectelor implementate în timpul **Zilelor Europei** de la Cahul și Chișinău (mai 2019), și în cadrul **Festivalului Vinului** de la Chișinău (octombrie 2019);
- participarea a tei GAL-uri din Moldova și a Rețelei la „**Festivalul Kiszonek**”, organizat de GAL-urile din Polonia în regiunea Lublin (octombrie 2019).

1.2.2 Grant pentru Rețeaua Națională LEADER

În noiembrie 2019, RNL a beneficiat de un grant în valoare de 10,000.00 EUR pentru atingerea a două obiective - organizarea Forumului Național al Grupurilor de Acțiune Locală și sprijinirea dezvoltării instituționale a Rețelei.

În perioada 11-12 decembrie 2019, Rețeaua a organizat **Forumul Național LEADER**, la care au participat reprezentanți ai 32 de GAL-uri și alte părți interesate, inclusiv din MADRM, Delegația UE și Parlamentul RM – un total de aproximativ 150 de persoane.

În timpul evenimentului, a avut loc **Adunarea Generală a Rețelei**, în cadrul căreia:

- a fost aprobat un raport privind activitățile Rețelei în 2019;
- a fost adoptat planul-cadru de acțiune pentru 2020;
- au fost făcute modificări ale Consiliului de Administrare al Rețelei.

Datorită unei subvenții, Rețeaua a reușit să:

- închirieze și să doteze biroul din Chișinău;
- înceapă **activitatea independentă a Echipii Rețelei** - Director, Contabil, Specialist în Comunicare și doi Coordonatori de Proiect.

1.2.3 Consolidarea vizibilității abordării LEADER în Moldova

Cele mai importante activități întreprinse de Fundație, în parteneriat cu Rețeaua LEADER, includ următoarele:

a. Vizita la Bruxelles: LEADER – prezentarea experienței din Republica Moldova (martie 2019)

În perioada 13-15 martie 2019, o **delegație** formată din reprezentanții GAL-urilor din Moldova, MADRM, RNL și Solidarity Fund PL în Moldova (opt persoane) a **întreprins o vizită în orașul Bruxelles** pentru o ședință de lucru. În cadrul vizitei, experiența Moldovei în implementarea abordării LEADER a fost prezentată reprezentanților Comisiei Europene (DG AGRI și DG NEAR) și organizațiilor care lucrează pentru dezvoltare rurală în Europa - PREPARE – Partnership for Rural Europe, REDR și ELARD. Vizita a fost co-organizată de Programul ENPARD – Moldova (finanțat de UE) și a contribuit la stabilirea relațiilor directe cu părțile din UE interesate în domeniul dezvoltării rurale.

b. Conferința LEADER UE-Moldova (aprilie 2019)

În perioada 2-4 aprilie 2019, a avut loc **Conferința internațională LEADER UE-Moldova**. Evenimentul a fost vizitat de **aproximativ 500 de participanți, din ei, aproximativ 150 fiind invitați internaționali** (reprezentanți ai GAL-urilor Europene și ai rețelelor naționale de dezvoltare rurală și agricultură din 16 țări ale UE, plus Ucraina și Turcia). Programul evenimentului a inclus sesiuni plenare, o serie de ateliere de lucru, reuniuni pregătitoare, vizite în teritoriu organizate de GAL-uri și un târg în aer liber. Conferința a fost organizată de RNL în parteneriat cu MADRM și RNDR. Solidarity Fund PL în Moldova și UE au fost principalii parteneri ai evenimentului.

Ca parte a conferinței:

- RNL a depus o cerere oficială de **aderare la ELARD**, care a fost aprobată în cadrul Adunării Generale a ELARD în data de 9 aprilie 2019;
- au fost prezentate principalele concluzii din **raportul de evaluare a trei GAL-ului**, elaborat de Solidarity Fund PL în Moldova
- a fost semnat un acord de **instituire a noilor opt GAL-uri** (ca parte a proiectului de activitate USAID LEADER);
- a fost semnat un acord pentru demararea **proiectului transfrontalier LEADER „Say Cheese! Balkan Cheese”** implementat de 12 GAL-uri, inclusiv 3 GAL-uri din Moldova;
- **a fost semnat un acord de cooperare între RNL și Federația GAL-urilor din Romania.**

Conferința a fost finanțată în mare parte din fondurile Programului ENPARD-Moldova. Mai multe informații despre conferință găsiți [aici](#).

c. Participarea la cel de-al 4-lea Parlament Rural European (noiembrie 2019)

În perioada 7-9 noiembrie 2019, reprezentanți ai Solidarity Fund PL în Moldova și RNL au participat la cel de-al 4-lea **Parlament Rural European din Candas** (Spania) și au desfășurat un atelier de lucru privind experiența implementării **abordării LEADER în afara UE**.

Experiența LEADER din Moldova a fost descrisă și în publicația intitulată „O călătorie LEADER prin Europa Rurală. Rețelele Naționale de GAL-uri care dezvăluie diversitatea implementării LEADER” pregătită de AEDRL, care reunește experiența utilizării acestui instrument din diferite țări europene. Publicația este disponibilă [aici](#).

1.3. Finanțarea activităților GAL-urilor în cadrul a trei ediții ale Fondului Granturilor Mici: (i) ediția LEADER; (ii) ediția LEADER + și (iii) ediția USAID LEADER

În anul 2019, Solidarity Fund PL în Moldova **a sprijinit 25 de GAL-uri**. Acestea, la rândul lor, au finanțat în total **177 de proiecte de dezvoltare locală**. Valoarea tuturor **granturilor acordate GAL-urilor în anul 2019 au fost de 7,911,600.00 MDL** (aprox. 410,000.00 EUR), din care 81% au provenit din Polish Aid (cca. 332,000.00 EUR) și 19% din USAID (aprox. 78,000.00 EUR).

79% din fonduri au fost alocate proiectelor GAL- **6,275,244.00 MDL** (aprox. 325,000.00 EUR). Valoarea tuturor proiectelor implementate cu sprijinul **Solidarity Fund PL în Moldova au fost de 11,766,094.00 MDL (aprox. 610,000.00 EUR)**, din care aproape 47% - 5,490,000.00 MDL (aprox. 285,000.00 EUR) este contribuția financiară a partenerilor locali care implementează dezvoltarea proiectelor locale. Aceasta înseamnă că, prin abordarea LEADER, valoarea granturilor a fost dublată la nivel local⁴.

Costurile administrative aferente funcționării **GAL-urilor s-au ridicat la 17% din totalul granturilor** – 1,340,044.00 MDL (aprox. 70,000.00 EUR), costurile legate de **dezvoltarea instituțională a GAL-urilor** (experți, schimb de experiență și vizite la GAL-uri din UE – în principal România și Polonia) s-au ridicat la 4% din grant – 296,261.00 MDL (aprox. 15,500.00 EUR).

Din totalul de **177 de proiecte** finanțate de GAL-uri:

- **99 au fost implementate de antreprenorii locali** (55% din totalul fondurilor alocate granturilor) – achiziționarea echipamentelor necesare pentru dezvoltarea întreprinderii sau renovarea spațiilor (de ex. *cafenea*), construirea unei infrastructuri mici (de ex. *sere*) etc., în special în domenii precum apicultura, producția agroalimentară, turismul în zonele rurale, serviciile din zonele rurale, măsura ar trebui să contribuie la apariția unui produs nou sau a unui serviciu nou sau să îmbunătățească procesul de afaceri;
- **62 de către instituțiile publice** (32% din totalul fondurilor alocate granturilor) – revitalizarea spațiilor publice, în special parcuri și revitalizarea infrastructurii mici sau achiziționarea de echipamente pentru instituțiile publice, acțiunea ar trebui să fie asociată cu apariția unui nou serviciu social disponibil pentru rezidenții unui anumit grup sau să intervină într-un spațiu important pentru comunitatea locală;
- **16 de către organizații non-guvernamentale** și grupuri non-formale (13% din totalul fondurilor alocate granturilor), măsura ar trebui să fie asociată cu necesitatea unui nou serviciu social la dispoziția unui grup de locuitori dintr-o anumită localitate.

⁴ Contribuția proprie nefinanțată (voluntariat, contribuția în natură, etc.) nu este inclusă. Experiența din 2018 arată că, de obicei, contribuția nefinanciară variază între 10% și 30% din valoarea întregului proiect.

1.3.1 Fondul Granturilor Mici, ediția LEADER și ediția LEADER+

Fondul Granturilor Mici LEADER și LEADER+ au fost anunțate în februarie 2019. În cadrul ediției LEADER, GAL-urile cu experiență pot solicita granturi de până la 30,000.00 EUR (în funcție de populație și numărul de unități de administrare teritorială), iar în cadrul ediției LEADER+ până la 3,000.00 EUR pentru GAL-urile fără experiență în implementarea proiectului. Ediția LEADER+ a fost realizată în parteneriat cu Contact Cahul și ProCooperare Regională - costurile administrative de până la 1,500.00 EUR au fost acoperite de organizațiile partenere.

Echipa de Evaluare, formată din reprezentanți ai MADRM, AIPA, RNL, RNDR și Solidarity Fund PL în Moldova, au recomandat finanțarea a **11 GAL-uri în cadrul ediției LEADER, șapte GAL-uri în cadrul ediției LEADER+ și două GAL-uri pentru obținerea asistenței tehnice în dezvoltarea proprie a Strategiei de Dezvoltare Locală**⁵. Acordurile de finanțare au fost semnate în luna aprilie 2019, iar fondurile au fost utilizate pentru funcționarea GAL-ului în perioada mai-decembrie 2019. GAL-urile au gestionat apelurile de dezvoltare locală în perioada mai-iunie-iulie, în conformitate cu metodologia LEADER, **107 proiecte** fiind selectate pentru finanțare (au fost depuse 245 de cereri). Aproape 600 de persoane au fost direct implicate în procesul de selecție a proiectului. Membrii echipei Solidarity Fund PL în Moldova au participat la toate reuniunile (aproximativ 40) ale comitetelor de selecție ale GAL-urilor (pentru selectarea proiectelor) și la reuniunile Consiliului GAL-ului (pentru aprobarea deciziilor). Pe parcursul perioadei de implementare a proiectului, fiecare GAL a fost monitorizat de cel puțin trei ori. Solidarity Fund PL în Moldova a oferit sprijin tehnic și de mentorat managerilor GAL-urilor, inclusiv și în cazul ședințelor de formare și informare.

Acțiunea a fost finanțată integral din fonduri Polish Aid.

1.3.2 Fondul Granturilor Mici – USAID LEADER

În anul 2019, Solidarity Fund PL în Moldova a continuat activitățile începute în februarie 2018 în cadrul *Proiectului „Activități USAID LEADER”*, care își propune să sprijine crearea a opt GAL-uri. În 2019, o echipă de șase facilitatori/experti au finalizat activitățile începute în 2018 pentru a crea parteneriate și a pregăti Strategii de Dezvoltare Locală ale GAL-urilor. În aprilie, **opt GAL-uri** - aproximativ 350 de organizații și instituții locale, precum și persoane fizice, - au semnat acorduri de înființare a GAL-urilor, parteneriate teritoriale care asociază un total de 58 de unități administrativ-teritoriale, locuite de aproximativ 128.000 de persoane. În luna mai, **Fondul Granturilor Mici – ediția USAID LEADER** a fost lansat, GAL-urile au putut solicita finanțare de până la 20,000.00 USD. Au fost recomandate **opt GAL-uri** pentru finanțare. Contractele de finanțare au fost semnate în iunie 2019, iar în luna mai GAL-urile au depus cererile pentru finanțarea proiectelor de dezvoltare locală. În total, au fost depuse 175 de cereri de proiecte în cadrul apelului, dintre care – conform metodologiei LEADER – **70 au fost cofinanțate**. Peste 350 de persoane au fost implicate în procesul de selecție. Solidarity Fund PL în Moldova a participat la toate reuniunile comitetelor de selecție ale GAL-urilor și ale Consiliului GAL-ului (16 reuniuni în total). În cursul perioadei de implementare a proiectului, fiecare GAL a fost monitorizat de cel puțin trei ori. Solidarity Fund PL în Moldova a oferit sprijin tehnic și de mentorat managerilor GAL-urilor, inclusiv și în cazul ședințelor de formare și informare.

În iulie 2019 a fost **organizată o vizită de studiu de 5 zile în Polonia pentru reprezentanții GAL-urilor** desfășurată în cadrul Proiectului de Activități USAID LEADER. În timpul vizitei, participanții (34 de persoane) au aflat despre experiența din Polonia în implementare Programului LEADER și despre bunele practici în domeniul dezvoltării locale, în special despre metodele de utilizare a potențialului de dezvoltare al GAL-ului, prin prezentarea ideilor inovatoare și a oportunităților de utilizare a resurselor locale și dezvoltarea antreprenoriatului local. Vizita a fost organizată în regiunea Lublin. Operatorul de vizită a fost selectat în baza procedurii de cerere-ofertă desfășurată în luna mai 2019.

Acțiunea a fost parțial finanțată din fonduri USAID și parțial din fonduri Polish Aid.

⁵ Strategiile de Dezvoltare Locală care au anexat cererea au fost aproape identice. Comisia a decis că GAL-urile nu ar fi știut despre acest lucru - documentele au fost scrise de un expert independent în cadrul unui proiect implementat de organizații externe. Prin urmare, ambelor GAL-uri li s-a oferit sprijin tehnic sub formă de granturi pentru angajarea unui expert care ar contribui la pregătirea GAL-urilor în conformitate cu metodologia. Un GAL a acceptat termenii de cooperare propuși, iar în noiembrie 2019 GAL-urile, au adoptat strategia sa. Al doilea GAL nu a răspuns la corespondența oficială.

2. DEZVOLTARE URBANĂ

Activitățile Solidarity Fund PL în Moldova în anul 2019 au contribuit la următoarele rezultate:

- Revitalizarea urbană – ca una dintre cele patru priorități – a fost inclusă în noul concept al politicii de dezvoltare urbană a Republicii Moldova, bazat pe așa-numiții poli de creștere a orașelor;
- MADRM, a declarat lansarea Fondului de Dezvoltare Urbană începând cu 2021, care va finanța inclusiv proiecte de mici de revitalizare pe baza Programului Municipal de Revitalizare;
- A fost creată o rețea informală de cooperare între reprezentanții orașelor pentru dezvoltarea lor, iar orașele și-au declarat disponibilitatea și necesitatea de a institui o rețea formală;
- Nouă orașe au adoptat oficial Programele Revitalizare la nivel de municipiu, elaborate în 2018 (la nivelul Hotărârii Consiliului Local), iar șase noi orașe au dezvoltat Programe de Revitalizare cu sprijinul ADR și al orașelor cu experiență (din 2018);
- Implementarea Programelor de Revitalizare în opt orașe a început prin implementarea proiectelor de revitalizare cofinanțate în cadrul Fondului Granturilor Mici- ediția Revitalizare Urbană.

Cele mai importante activități de dezvoltare urbană includ următoarele:

2.1 Sprijin pentru partenerii din Moldova în dezvoltarea unui sistem de dezvoltare a orașului cu privire la exemplul de revitalizare

În anul 2019, Solidarity Fund PL în Moldova a continuat **cooperarea cu Ministerul Fondurilor și Politicii Regionale al Republicii Polone** (fost Minister al Investițiilor și Dezvoltării Republicii Polone) în implementarea unui proiect finanțat de Polish Aid care vizează **crearea – în cooperare cu MADRM – instrumentelor de dezvoltare urbană**, inclusiv pentru revitalizare urbană. Solidarity Fund PL în Moldova a participat activ la activitățile implementate de MFPR și MADRM, inclusiv la ateliere, sesiuni de informare, stagii și **sprijinit orașele în desfășurarea procesului la nivel local** pentru dezvoltarea PMR, inclusiv (i) *adoptarea PMR de către orașe (decizie la nivelul Consiliului Local), care a elaborat documentele în 2018 (nouă orașe)* și (ii) *dezvoltarea PMR în orașele noi pe baza metodologiei elaborate în 2018 (șase orașe) – un proces derulat de ADR, cu sprijinul orașelor cu experiență din 2018.*

În 2019, procesul de dezvoltare a PMR în noile orașe a fost **derulat direct de ADR** și de orașele implicate în dezvoltarea programelor în 2018. Agențiile și orașele noi au beneficiat de asistență tehnică sub forma unui grant alocat - (i) *pentru ADR până la 2,000.00 EUR;* (ii) *pentru oraș 500.00 EUR și mentorat oferit de Solidarity Fund PL în Moldova.*

Solidarity Fund PL în Moldova a fost, de asemenea, implicat în **sprijinul acordat cooperării dintre ministere**, suportul organizațional al activităților din Moldova, inclusiv cu trei instruirii de două zile (februarie, mai și septembrie) și patru misiuni de experți (februarie, mai, septembrie și decembrie) și asistență în organizarea stagiilor de schimb de experiență cu experți în Polonia pentru reprezentanții orașelor din Republica Moldova și ADR, precum și în elaborarea unui **Ghid privind implementarea revitalizării în Moldova.**

Echipa Solidarity Fund PL în Moldova a fost, de asemenea, implicată în procesul de actualizare a documentului **Linii directoare privind revitalizarea urbană**. Acesta a fost elaborat în 2018 ca parte a cooperării dintre MADRM și MFPR, iar în 2019 a fost actualizat pe baza experienței locale din perioada 2018-2019 privind dezvoltarea PMR și procesul de implementare a proiectelor. Reprezentanța a facilitat procesul de consultare a documentului cu orașele. Versiunea finală a documentului a fost adoptată în iulie 2019, în ședința Consiliului Național pentru Dezvoltare Regională, ai cărei membri sunt reprezentanți ai mai multor ministere la nivelul secretarilor de stat.

În plus, pot fi menționate următoarele activități:

a. Conferința „Revitalizarea Dezvoltării Urbane în Moldova” (aprilie 2019)

În perioada 11-12 aprilie 2019, a avut loc **Conferința „Revitalizare pentru Dezvoltarea Urbană în Moldova”**, la care au participat aproximativ 150 de participanți. Conferința a fost deschisă cu în cuvânt de salut din partea Ministrului Investițiilor și Dezvoltării din Republica Polonă – Jerzy Kwieciński, și de Ministrul Agriculturii pentru Dezvoltare Regională și Mediu al Republicii Moldova – Nicolae Ciubuc. În cadrul conferinței, **au fost prezentate rezultatele acțiunilor comune din perioada 2017-2018**, inclusiv (i) *metodologia adaptată la nivel local* și (ii) *rezultatele proiectelor implementate în 2018*. Conferința a contribuit la inițierea unei discuții despre necesitatea de a elabora politici aprofundate de dezvoltare urbană în Moldova și de a evidenția faptul că Solidarity Fund PL în Moldova este pregătit să coopereze cu alți parteneri de dezvoltare din domeniul dat. În cadrul evenimentului, a fost organizată o vizită în teren la Ungheni, cu scopul de a afla despre experiența de revitalizare a Moldovei.

b. Participarea delegației Republicii Moldova la conferința de revitalizare de la Kharkov (octombrie 2019)

În perioada 11-12 octombrie 2019, reprezentanți ai orașelor din Moldova și ai MADRM au participat la **Conferința de revitalizare în Ucraina**. În cadrul evenimentului, participanții din Moldova au organizat ateliere de revitalizare ca instrument de dezvoltare urbană bazate pe experiența orașelor din Moldova.

c. Conferința care rezumă cooperarea dintre ministere „Sinergia pentru dezvoltarea urbană” (decembrie 2019)

La data de 5 decembrie 2019, a avut loc **conferința care sintetizează cooperarea dintre MFPR, MADRM și Solidarity Fund PL în Moldova**. Conferința a prezentat rezultatele activităților comune din perioada 2017-2019, incluzând proiectele de revitalizare implementate în anul 2019. În cadrul evenimentului **a fost anunțată o declarație comună**, pregătită de orașele din Moldova, cu intenția de a înființa o **rețea de revitalizare urbană**. În cadrul evenimentului a fost organizată o vizită pe teren în două orașe pentru a împărtăși experiența de revitalizare.

2.2. Finanțarea proiectelor de revitalizare urbană în cadrul Fondului Granturilor Mici – ediția Revitalizare Urbană

În 2019 Solidarity Fund PL în Moldova a cofinanțat **opt proiecte de revitalizare** – ca elemente ale PMR – în orașele Bălți, Căușeni, Cimișlia, Edineț, Ialoveni, Ocnîța, Soroca, Ungheni. Activitățile de proiecte au vizat revitalizarea spațiilor publice (parcuri, stadioane, curți comune, piețe – Căușeni, Cimișlia, Ocnîța, Edineț, Soroca), revitalizarea instituțiilor de învățământ – grădinițe (Bălți, Ungheni) și izolarea termică a clădirii școlii de artă (Ialoveni). În cadrul proiectelor, au fost organizate, de asemenea, o serie de evenimente deschise (festivaluri, picnicuri, întâlniri publice, întâlniri cu rezidenții) și ateliere care implică rezidenții în activitățile revitalizării și consultărilor sociale.

Bugetul total al proiectelor de revitalizare a constituit 12,735,207.00 MDL (aprox. 660,000.00 EUR), incluzând cofinanțarea **din Fondul pentru Proiecte Mici, reprezentând mai puțin de 40%** valoare totală a proiectelor finalizate 4,927,222.00 MDL (aprox. 255,000.00 EUR), iar **finanțarea din bugetele orașelor a fost de 60%** din valoarea totală a proiectelor implementate – 7,807,985.00 lei (aprox. 405,000.00 EUR).

În anul 2019, trei orașe au finalizat implementarea proiectelor integrate de revitalizare din 2018, cofinanțate din Fondul de Granturi Mici al GEF. Cooperarea cu GEF este rezultatul unui acord semnat între Solidarity Fund PL în Moldova și PNUD – GEF Moldova în februarie 2018. Cooperarea cu GEF – după schimbările organizatorice interne la GEF în 2019 – va continua în 2020.

3. DEZVOLTAREA COMUNITĂȚILOR LOCALE PE AMBELE MALURI ALE NISTRULUI

Activitățile Solidarity Fund PL în Moldova în anul 2019 au contribuit la următoarele rezultate:

- Dezvoltarea de către Solidarity Fund PL în Moldova a unui model de cooperare cu localitățile de pe malul stâng al râului Nistrului;
- Cofinanțarea a 15 proiecte de parteneriat (30 de comunități) pentru dezvoltarea locală – implementate prin parteneriate din localități de pe ambele maluri ale râului Nistrului;
- Dezvoltarea propriei abordări de consolidare a măsurilor de încredere reciprocă bazate pe experiența specifică de cooperare și pilotare a acestor modele de dezvoltare (în ceea ce privește dezvoltarea locală) pe malul stâng al râului Nistrului, care sunt implementate în Moldova.

Acțiunea a fost implementată ca parte a **proiectului „Acces pentru succes: parteneriate pentru dezvoltare comunitară durabilă”**, implementat în cooperare cu EcoContact, Ecospectr și Mostenitorii. Proiectul este cofinanțat de Polish Aid (20 %) și EuropeAid (80 %). Scopul principal al proiectului planificat pentru perioada 2017-2020 este de a dezvolta 42 de localități pe ambele maluri ale Nistrului la nivelul comunităților locale, pe baza modelului ABCD (*Dezvoltare Comunitară Bazată pe Active*). În cadrul proiectului, au fost organizate ateliere pentru liderii locali (reprezentanți ai organizațiilor non-guvernamentale și ai grupurilor non-formale de rezidenți), o serie de vizite de studiu în Polonia (activități în 2018), iar proiectele de dezvoltare locală au fost cofinanțate (2019).

Acordurile de cofinanțare pentru proiect au fost semnate în decembrie 2018. Implementarea **proiectelor locale a început în ianuarie și a durat până în octombrie 2019**. La acea vreme, Solidarity Fund PL în Moldova a organizat două ateliere pentru reprezentanții tuturor localităților vizate de activitățile proiectului privind schimbul de experiență în timpul implementării proiectului, precum și o serie de instruirii despre managementul acestora și pregătirea rapoartelor.

Experiența implementării proiectelor a fost, de asemenea, utilizată pentru a dezvolta un **Studiu privind creșterea eficacității cooperării dintre comunitățile de pe ambele maluri ale Nistrului**, care va fi prezentat în cadrul conferinței de încheiere a proiectului, planificată pentru februarie 2020⁶.

În 2019, proiectul a fost supus monitorizării interne de către Comisia Europeană. Raportul de monitorizare a descris proiectul ca fiind „implementat cu succes”. Proiectul a fost evaluat în 16 categorii, dintre care șase au fost evaluate „bun” și zece ca „foarte bun”.

⁶ Un studiu intitulat: Consolidarea măsurilor de încredere prin parteneriat și dezvoltare locală. Raport cu privire la cooperarea intermunicipală și intersectorială a comunităților de pe ambele maluri ale Nistrului în cadrul proiectului „Acces pentru succes”

4. DEZVOLTAREA INSTITUȚIONALĂ ȘI OPERAȚIUNILE PERMANENTE

Următoarele activități pot fi menționate printre activitățile desfășurate în anul 2019:

- în ianuarie 2019, Solidarity Fund PL în Moldova a organizat o vizită de **studiu de două zile pentru un reprezentant al unei organizații din Armenia (WINNET Armenia)** interesată de experiența din Moldova în implementarea abordării LEADER;
- în februarie 2019, Solidarity Fund PL în Moldova a organizat o vizită de **studiu de două zile pentru reprezentanții organizațiilor TechSoup** (Ucraina și Polonia) interesați de experiența Reprezentanței în dezvoltarea locală, atât în domeniul dezvoltării urbane, cât și în cel al dezvoltării rurale;
- în octombrie 2019, Solidarity Fund PL în Moldova a organizat o vizită de **studiu de o zi pentru reprezentanții regiunii Vinița** interesați de experiența în dezvoltarea rurală (LEADER) și revitalizarea urbană;
- în octombrie 2019, Solidarity Fund PL în Moldova a organizat o **reuniune privind sinergia în activitățile de dezvoltare urbană din Moldova**, la care au participat reprezentanți ai MADRM și parteneri de dezvoltare care își desfășoară activitatea în domeniul politicii de dezvoltare urbană (UE, GIZ, PNUD, SIDA, ESC și alții);

De asemenea:

- în aprilie, Marcin Przydacz, subsecretar de stat în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, a vizitat Solidarity Fund PL în Moldova;
- membrii echipei Solidarity Fund PL în Moldova au participat în noiembrie 2019 **la un atelier săptămânal de dezvoltare locală în Armenia**;
- la invitația Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone, Directorul de țară al Solidarity Fund PL în Moldova a participat la reuniunea de coordonare **a statelor membre ale UE privind sprijinul pentru reforme în Republica Moldova** la data de 02.12.2019, organizată de DG NEAR la Bruxelles, în cadrul căreia a prezentat experiența Republicii Moldova în implementarea abordării LEADER.

În domeniul **dezvoltării instituționale în 2019**, au fost introduse următoarele modificări:

- Solidarity Fund PL în Moldova a lansat un nou [website](#);
- un **model orizontal de gestionare a organizației** a fost testat bazându-se pe **echipele tematice** – modelul urmează a fi introdus sistematic în 2020;
- principiile **politicilor interne au fost elaborate pe baza experienței și practicii organizației**. Politicile și regulamentele vor fi finalizate și adoptate în prima jumătate a anului 2020;
- o nouă **organigramă** a fost elaborată și discutată cu echipa.

În anul 2019, 16 persoane au fost angajate în Solidarity Fund PL în Moldova în baza unui contract de muncă, inclusiv o persoană în teritoriu. Zece persoane (facilitatori ai comunității locale, experți tehnici și experți în mediu) au fost angajate în baza contractelor de servicii.

În anul 2019 Solidarity Fund PL în Moldova:

- a cooperat îndeaproape cu **Delegația UE la Chișinău**, inclusiv privind (i) *coorganizarea Conferinței LEADER UE-Moldova*, (ii) *coordonarea activităților legate de punere în aplicare a abordării LEADER*;
- a purtat un dialog cu partenerii de dezvoltare (în special GIZ și UE) privind **consolidarea sinergiilor** în activitățile legate de dezvoltarea locală și regională (orașe și sate);
- a evaluat experiența cooperării cu GEF⁷ în perioada 2018-2019 – cu privire la finanțarea comună a proiectelor de revitalizare urbană în 2018 – și a convenit să caute **un cadru de cooperare cu GEF** în 2020, care să sistematizeze experiența din 2018.

⁷ În 2018, Reprezentanța a semnat un Acord de Cooperare cu GEF, în cadrul căruia a fost organizată o invitație comună pentru pregătirea cererilor de proiecte de către orașe. Pe baza notelor conceptuale elaborate de orașe, partenerii GEF și Reprezentanța au solicitat orașelor să pregătească cereri separate de finanțare a activităților selectate, fiecare în conformitate cu propria procedură. În perioada 2018-2019, 3 (din 6 proiecte de revitalizare) au primit sprijin suplimentar din partea GEF. Cu toate acestea, cooperarea cu GEF în 2019 a fost dificilă din cauza problemelor interne din organizație (managementul GEF-Moldova s-a schimbat de două ori).

ANEXE

Anexa 1. Lista proiectelor finanțate

Nr.	Program	Denumirea proiectului	Partenerul Proiectului	Raion	Surse SFPL în MD (MDL)	Surse SFPL în MD (EUR)
1	Acces pentru Succes	Conștientizare, implicare, schimbare - factori importanți în îmbunătățirea calității vieții în comunitățile Pelinia- Butuceni	Asociația Obștească "Bastinasii din Pelinia"	Drochia	242,286.21	12,579.61
			Некоммерческое партнерство экономического, социального и культурного развития «Сукчес ал плаюлуй натал»	Râbnița	240,992.37	12,512.58
2		Tineretul în centrul atenției	Asociația Obștească "Paradis"	Ocnîța	231,226.96	12,005.55
			Благотворительный Фонд «Сердце»	Bender	234,421.81	12,171.43
3		Popas de neuitat	Asociația Obștească "Pro Viitor"	Șoldănești	228,441.55	11,860.93
			Общественная организация Общество польской культуры «Ясна Гура»	Camenca	227,121.55	11,792.39
4		Oamenii și cultura	Asociația Obștească "Lux Cuizăuca"	Șoldănești	228,431.47	11,860.40
			Некоммерческое партнерство экономического, социального и культурного развития «Сукчес ал плаюлуй натал»	Râbnița	240,841.55	12,504.75
5		Toți împreună	Asociația Obștească "Sîrcoveanca"	Șoldănești	228,611.18	11,869.73
			НП "Центр поддержки и развития социальных инициатив "Вместе"	Râbnița	211,418.92	10,977.09
6		Constelația tinerilor	Asociația Obștească "Asociația Națională a scoutilor din Moldova"	Florești	108,425.07	5,629.54
			НПО Белый Мост/ Инициативная группа села Кицканы	Slobozia	266,149.65	13,818.77
7	Activități USAID LEADER		GAL 33 de Vaduri, Org. Resp. AO „Paradis”	Ocnîța	397,568.01	20,642.16
8			GAL Baștina Gopsodarului, Org. Resp. AO „Împreună pentru oameni”	Orhei	363,977.90	18,898.12
9			GAL Bazinul Lacului Ghidighici Org. Resp. AO „Liga Civică”	Strășeni	437,999.38	22,741.40
10			GAL Calea Dropiei Org. Resp. AO „Viitorul din Maramonovca”	Drochia	395,295.31	20,524.15

11			GAL Hora Ciulucului Org. Resp. AO „Centrul de Orientare și Promovare Europeană - Dialog”	Sîngerei	394,995.00	20,508.56
12			GAL Valea Cuboltei Org. Resp. AO „Asociația Utilizatorilor de Apă din s. Cubolta”	Drochia, Sîngerei	381,283.29	19,796.64
13			GAL Lunca Bicului Org. Resp. AO „Inițiativa Tinerilor pentru Comunități Prospere”	Strășeni	416,492.10	21,624.71
14			GAL Ecouri Nistrene Org. Resp. AO „Pro Viitor”	Șoldănești, Florești	333,894.23	17,336.14
15		Asigurarea funcționalității și dezvoltarea Rețelei Naționale LEADER (RNL) în perioada noiembrie-decembrie 2019	AO Rețeaua Națională LEADER din Republica Moldova	Chișinău	200,000.00	10,384.21
16	Revitalizarea Urbană Asistență tehnică	Suport tehnic privind elaborarea Programului de Revitalizare Urbană (PRU) al orașului Drochia	Primăria Drochia	Drochia	9,500.00	493.25
17		Suport tehnic privind elaborarea Programului de Revitalizare Urbană (PRU) al orașului Strășeni	Primăria Strășeni	Strășeni	9,500.00	493.25
18		Suport tehnic privind elaborarea Programului de Revitalizare Urbană (PRU) al orașului Ceadâr-Lunga	Primăria Ceadâr-Lunga	Ceadâr-Lunga	9,250.00	493,25
19		Suport tehnic privind elaborarea Programului de Revitalizare Urbană (PRU) al orașului Vulcănești	Primăria Vulcănești	Vulcănești	9,500.00	493.25
20		Suport tehnic privind elaborarea Programului de Revitalizare Urbană (PRU) al orașului Rezina	Primăria Rezina	Rezina	9,500.00	493.25
21		Suport tehnic privind elaborarea Programului de Revitalizare Urbană (PRU) al orașului Sîngerei	Primăria Sîngerei	Sîngerei	4,672.50	242.60

22		Implementarea suportului tehnic de către ADR Nord privind asistarea orașelor participante în procesele de revitalizare urbană	ADR Nord	Bălți	39,000.00	2,024.92
23		Implementarea suportului tehnic de către ADR Centru privind asistarea orașelor participante în procesele de revitalizare urbană	ADR Centru	Ialoveni	37,516.55	1,947.89
24		Implementarea suportului tehnic de către ADR Găgăuzia privind asistarea orașelor participante în procesele de revitalizare urbană	ADR Găgăuzia	Comrat	39,000.00	2,024.92
28	FGM 2019 - Revitalizarea Urbană	Implicarea civică în amenajarea spațiului public de la intersecția străzilor Vasile Stroiescu și Calea Bălțului în mun. Soroca	Primăria Soroca	Soroca	373,531.82	19,394.17
29		Reanimarea culturală prin revitalizarea Școlii de arte și bibliotecii orășenești, fortificarea incluziunii sociale, asigurarea accesului la artă și cultură a persoanelor social vulnerabile și celor cu necesități speciale	Primăria Ialoveni	Ialoveni	699,990.00	36,344.23
30		Reabilitarea curții interioare în micraionul Konservnyi	Primăria Ocnița	Ocnița	99,479.58	5,165.08
31		Revitalizarea urbană a sectorului "Școlii profesionale" din orașul Cimișlia	Primăria Cimișlia	Cimișlia	593,516.18	30,816.00
32		Revitalizare urbană a parcului Iurie Noroșeanu	Primăria Căușeni	Căușeni	225,000.00	11,682.24
33		Condiții mai bune pentru copiii de vârstă preșcolară din cartierul Ungheni Vale prin implicare civică	Primăria Ungheni	Ungheni	1,098,700.00	57,045.69
34		Interacțiunea comunitară – o nouă dimensiune a educației timpurii în zona de revitalizare din municipiul Bălți	Primăria Bălți	Bălți	1,084,238.73	56,294.84

35		Promovarea modului sănătos de viață prin crearea oportunităților de agrement în zona Mendeleev	Primăria Edineț	Edineț	405,000.00	21,028.03
36	FGM 2019 - LEADER		GAL Bugeac Kilim	UTA Gagauzia Taraclia	382,868.38	19,878.93
37			GAL Serpentina Nistrului	Anenii Noi	382,787.39	19,874.73
38			GAL Dolina Rodnikov	UTA Gagauzia Taraclia	280,000.00	14,537.90
39			GAL Gagauz Korafłari	UTA Gagauzia	420,000.00	21,806.85
40			GAL Lunca Prutului de Jos	Cahul	513,000.00	26,635.51
41			GAL Plaiul Codrilor	Strășeni	385,000.00	19,989.61
42			GAL Jemciujina Yuga	Taraclia UTA Gagauzia Cahul	384,915.75	19,985.24
43			GAL Steaua Bugeac	UTA Gagauzia Basarabeasca Leova	346,373.52	17,984.08
44			GAL Eco Bugeac	UTA Gagauzia Taraclia	444,853.09	23,097.25
45			GAL ECO Duz Ialpușel	UTA Gagauzia Cahul Cantemir	385,000.00	19,989.61
46			GAL Cișmeaua Sudului	UTA Gagauzia Cahul	378,062.01	19,629.38
47	FGM 2019 - LEADER+		GAL Stâncile Prutului	Glodeni	60,000.00	3,115.26
48			GAL Colinele Nistrene	Soroca	60,000.00	3,115.26
49			GAL Vasile Stroescu	Edineț	60,000.00	3,115.26
50			GAL Lunca Răutului	Florești	50,000.00	2,596.05
51			GAL Valea Halmagei	Cahul	60,000.00	3,115.26
52			GAL Colinele Tigheciului	Cantemir	60,000.00	3,115.26
53			GAL Drumul Gospodariilor	Rîșcani	60,000.00	3,115.26
Total					15,469,629.01	803,212.40